

ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES I FINANÇAMENT AUTONÒMIC ⁷⁰

RESUM

El total del consum públic a les Illes Balears (els salaris més les compres de béns i serveis) va arribar als 2.518,4 milions d'euros, la qual cosa representa el 12,1% de la renda interior bruta a preus de mercat (RIB p. m.) (4,3 punts per sota del nivell estatal). Així mateix, l'estalvi públic va arribar als 3.714, 8 milions d'euros, mentre que la inversió pública es va situar en els 486,8 milions d'euros, de manera que es va generar una capacitat de finançament del conjunt de les administracions públiques (l'estatal, l'autonòmica, la insular i la local) de 3.228,0 milions d'euros, equivalent al 15,6% de la RIB p. m.

El pressupost general de l'Administració general de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'any 2004 és de 1.859,1 milions d'euros (309.342 milions de pessetes), xifra que suposà un increment del 3,48%. Quant a la participació percentual sobre el total de despeses, les operacions corrents suposaren el 76,74% del pressupost, mentre que les operacions de capital, el 23,26%. El pressupost general de la comunitat autònoma per a l'any 2004 representà el 9,1% del PIB balear a preus corrents. El deute acumulat de les Illes Balears per a l'any 2004 s'estima en 936 milions d'euros (155.737 milions de pessetes).

Quant a les administracions insulars, el pressupost agregat dels tres consells insulars experimentà l'any 2004 un increment del 31,39%, en superar els 320 milions d'euros (53.289 milions de pessetes). Comparativament, el Consell Insular d'Eivissa i Formentera és el que experimentà un increment relatiu més important durant l'any 2004, al voltant del 74%. El pressupost agregat dels consells insulars representà el 2,5% del PIB a preus corrents. El deute públic dels ens insulars arribà als 28,8 milions d'euros.

Amb referència al pressupost dels ajuntaments de la comunitat autònoma, el volum total de l'exercici 2004 arribà als 884,6 milions d'euros (147.185 milions de pessetes). El pressupost de les administracions locals per a l'any 2004 suposà el 6,9% del PIB balear a preus corrents. El deute públic dels ajuntaments durant aquest exercici arribà als 49,0 milions d'euros.

La recaptació tributària que ha obtingut la Delegació Especial d'Hisenda arribà el 2004 als 2.083 milions d'euros (346.592 milions de pessetes), amb un increment de l'1,11% respecte de l'any 2003.

12.1.

INTRODUCCIÓ

L'exposició d'aquest àmbit es divideix en els següents apartats. En el primer, s'analitzen els pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears. En segon lloc s'analitzen els pressuposts dels consells insulars. En tercer lloc s'analitzen els pressuposts dels ajuntaments. En quart lloc s'analitza la recaptació tributària que va a obtenir la Delegació Especial d'Hisenda a les Balears. Finalment, es fan una sèrie de consideracions sobre el nou sistema de finançament autonòmic.

De les dades del quadre I-28 es dedueix que el total del consum públic a les Balears (els salaris més les compres de béns i serveis) va arribar als 2.518,4 milions d'euros, la qual cosa representa el 12,1% de la renda interior bruta a preus de mercat (RIB p. m.) (4,3 punts per sota del nivell estatal). Així mateix, l'estalvi públic va ser de 3.714, 8 milions d'euros, mentre que la inversió pública es va situar en els 486,8 milions d'euros, de manera que es genera una capacitat de finançament del conjunt de les administracions públiques (l'estatal, l'autonòmica, la insular i la local) de 3.228,0

70. El lector trobarà a l'annex estadístic els quadres pressupostaris que completen les sèries estadístiques d'acord amb les Memòries del CES dels anys 2001 al 2003.

milions d'euros, equivalent al 15,6% de la RIB p. m. (Vegeu l'apartat 4.4.)

12.2.

LA COMUNITAT AUTÒNOMA

En aquest apartat començam a fer una introducció al marc dels pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears, definim l'àmbit del pressupost i analitzam, a continuació, els pressuposts de l'Administració general i els pressuposts dels ens de dret públic i de les societats públiques, i el deute acumulat.

12.2.1. INTRODUCCIÓ

Els pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'any 2004 es varen aprovar mitjançant la Llei 9/2003, de 22 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'any 2004 (BOIB de 22 de desembre del 2003). Així com s'assenyala en l'exposició de motius, s'hi inclou la totalitat de les despeses i dels ingressos del sector públic autonòmic, i també s'hi consigna l'import dels beneficis fiscals que afecten els tributs.

En aquest capítol s'analitzen de manera detallada els pressuposts inicials de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'exercici 2004, amb l'anàlisi comparativa pertinent respecte de l'any 2003.

Per dur a terme aquesta anàlisi, s'estudien, en primer lloc, l'àmbit del pressupost i, en segon lloc, els pressuposts

generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears, des del punt de vista dels ingressos, de les despeses i de la inversió territorialitzada.

Per completar l'anàlisi pressupostària de la nostra comunitat, es fa referència també als pressuposts dels diversos ens de dret públic, de les societats públiques i al deute acumulat.

12.2.2. L'ÀMBIT DEL PRESSUPOST

En l'àmbit dels pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'any 2004 s'integren els pressuposts de l'Administració general de la comunitat (en la qual estan incloses les diferents seccions i les entitats autònomes), així com els dels ens que formen l'Administració institucional d'aquesta comunitat autònoma: ens de dret públic (empreses públiques no societàries, com algun consorci), i societats públiques, i altres ens públics (empreses vinculades i consorcis o fundacions). (Vegeu el quadre I-136.)

12.2.3 EL PRESSUPOST DE L'ADMINISTRACIÓ GENERAL

En aquest apartat analitzam, en primer lloc, els capítols dels ingressos i, tot seguit, es passa a estudiar l'evolució de les despeses i de la inversió territorialitzada.

12.2.3.1. Els ingressos

El pressupost d'ingressos per a l'any 2004 recull de manera sistematitzada el conjunt de recursos que permetran finançar el pressupost de despeses de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

QUADRE I-136. ÀMBIT DELS PRESSUPOSTS DE LA CA DE LES ILLES BALEARS (2004)

Administració general		Administració institucional		
Entitats autònomes		Ens de dret públic		Societats públiques
Seccions		Empresa pública no societària	Consorti	
Parlament ¹				
Sindicatura de Comptes ¹				
Consell Consultiu de les Illes Balears ¹				
Consell Econòmic i Social ¹				
Conselleria de Relacions Institucionals				
Conselleria de Turisme		IBATUR		
Conselleria d' Educació i Cultura	Institut d' Estudis Balears			
Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació			Centre Balears Europa	Parc BIT, S.A.
Conselleria de Medi Ambient		IBANAT		
		IBASAN		
		IBAEN		
Conselleria d'Interior				
Conselleria d'Obres Públiques, Habitatge i Transports		IBAVI		
		SFM		
Conselleria de Salut i Consum	SERBASA	GESMA		
Conselleria de Treball i Formació	SOIB			
Conselleria d'Agricultura i Pesca				IBABSA
				SEMILLA
Conselleria de Comerç, Indústria i Energia	IBAE	IDI		FICOBALSA
Conselleria de Presidència i Esports	IBAS			
	Institut Balear de la Dona			

1. Els òrgans estatutaris són dependència funcional de l'Administració general.
Font: Govern balear.

Els ingressos es poden obtenir per diferents conceptes, incloent-hi el recurs a l'endeutament, i la classificació d'aquests ingressos s'estructura en el pressupost per al 2004 orgànicament d'acord amb el centre productor i d'acord amb la naturalesa econòmica. La classificació orgànica manté la mateixa estructura i el mateix contingut que la que correspon a les despeses. En aquest informe, però, només s'analitzarà la classificació econòmica de la partida d'ingressos, l'estructura i contingut de la qual no ha variat respecte de l'exercici del 2003, tret pel que fa a l'aparició de nous articles, conceptes i subconceptes que permeten considerar els ingressos que deriven dels diferents tributs de l'Administració general de l'Estat cedits totalment o parcialment a través dels mecanismes que estableix el sistema de finançament de les comunitats autònomes per al període 2002-2006.

El pressupost general d'ingressos per a l'any 2004 de l'Administració general (en el qual queden incloses les entitats autònomes) de la comunitat autònoma de les Illes Balears es va estimar en 1.859,19 milions d'euros, en contrast amb els 1.796,61 milions d'euros que s'havien previst inicialment per a l'exercici de l'any anterior.

La comunitat autònoma de les Illes Balears i les seves entitats autònomes de caràcter administratiu, al llarg de l'exercici econòmic corresponent al 2004, preveïen liquidar drets per un import de 1.848,94 milions d'euros, amb la qual cosa, i atès que el total de la despesa prevista —exceptuant-ne la corresponent en concepte d'amortització de préstecs— importa la mateixa quantia, els pressuposts restarien equilibrats. Tot i la previsió de recórrer a l'endeutament per un

import de 10,24 milions d'euros, no es preveu cap tipus d'increment del nivell del deute global de la comunitat autònoma, ja que dins el mateix exercici es preveu amortitzar el préstec per a la mateixa quantia.

En els capítols I i II s'inclouen els rendiments dels tributs cedits totalment o parcialment, que conformen el nou sistema de finançament autònom, amb el fons de suficiència (negatiu) que minora l'import de l'impost de la renda de les persones físiques (IRPF). D'aquesta manera, en el capítol IV només queden aportacions de l'Estat i d'altres ens públics i/o privats per finançar conjuntament activitats d'interès comú.

A partir de la previsió d'ingressos per al 2004 i de la comparació amb les dades homogeneïtzades del 2003, i suposant assumides dins la previsió inicial les competències de sanitat mitjançant els mecanismes que deriven del nou sistema de finançament, d'això es desprèn un augment del 3,48%. (Vegeu el quadre I-137.)

Fent l'anàlisi per capítols, es pot observar que els capítols corresponents a les operacions corrents són els més importants quant al pes relatiu sobre el total del pressupost, ja que representen en conjunt el 97,09% dels ingressos prevists.

12.2.3.2 Les despeses

Els crèdits corresponents a l'estat de despeses dels pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'exercici 2004, com és habitual, es presenten en tres nivells d'agregació corresponents a les classificacions econòmica, funcional per programes i orgànica.

QUADRE I-137. PRESSUPOST D'INGRESSOS DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS: DISTRIBUCIÓ ECONÒMICA. (2003-2004)

Capítols	2004		2003		Valor relatiu	
	Import (en milers d'euros)	Variació	Import (en milers d'euros)	Variació	2003 (%)	2004 (%)
I Imposts directes	271.075,41	33.558,51	237.516,90	14,13	13,22	14,58
II Imposts indirectes	1.399.733,59	30.515,73	1.369.217,86	2,23	76,21	75,29
III Taxes i altres ingressos	84.299,76	-6.700,24	91.000,00	-7,36	5,07	4,53
IV Transferències corrents	46.810,81	5.344,44	41.466,37	12,89	2,31	2,52
V Ingressos patrimonials	3.131,51	29,43	3.102,08	0,95	0,17	0,17
Total operacions corrents	1.805.051,08	62.747,87	1.742.303,21	3,60	96,98	97,09
VI Alienació d' inversions reals	0,03	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00
VII Transferències de capital	43.693,03	-4.195,23	47.888,26	-8,76	2,67	2,35
Total ingressos no financers	1.848.744,14	58.552,67	1.790.191,47	3,27	99,64	99,44
VIII Actius financers	198,17	-20,36	218,53	-9,32	0,01	0,01
IX Passius financers	10.243,37	4.043,37	6.200,00	65,22	0,35	0,55
Total ingressos financers	10.441,54	4.023,01	6.418,53	62,68	0,36	0,56
Total operacions de capital	54.134,60	-172,19	54.306,79	-0,32	3,02	2,91
Total	1.859.185,68	62.575,68	1.796.610,00	3,48	100,00	100,00

Font: Govern balear, Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

El conjunt de les despeses en la comunitat autònoma de les Illes Balears ha augmentat el 3,48% respecte del 2003, amb una variació de 62,6 milions d'euros (Vegeu el quadre I-138.)

La distribució econòmica presenta els crèdits agrupats d'acord amb la naturalesa econòmica, i es distingeix entre operacions corrents (capítols I, II, III i IV) i operacions de capital (capítols VI, VII, VIII i IX).

A la vegada, els crèdits destinats a operacions corrents es desglossen en despeses de funcionament (despeses de personal i compra de béns corrents i serveis), en despeses financeres i en transferències corrents. Les operacions de capital distingeixen entre les inversions reals (inversions directes realitzades per la mateixa administració), les transferències de capital i les variacions d'actius i passius financers.

L'import total del projecte de pressupost de despeses per a l'exercici econòmic del 2004 arriba a un total de 1.859,19 milions d'euros, davant els 1.796,61 milions d'euros de l'exercici precedent. (Vegeu el quadre I-139.)

El conjunt de les operacions corrents experimenta un increment del 3,82%, la qual cosa en termes absoluts suposa 52,4 milions més que l'any anterior, mentre que les operacions de capital s'incrementaren gairebé en el 2,40%, 10,12 milions per sobre del 2003.

Quant a la participació percentual sobre el total, les operacions corrents passen del 76,49% de l'any 2003 al 76,74% de l'any 2004, mentre que les operacions de capital passen del 23,51% al 23,26% l'any 2004. S'estableix així, i amb relació als pressuposts del 2003, una redistribució que incrementa en 0,25 punts el conjunt de les operacions corrents, en detriment de les operacions de capital.

12.2.3.3. Les inversions

Quant a les inversions reals, les dotacions previstes en el capítol VI de l'estat de despeses, s'agrupen i es classifiquen per criteris de territorialització, d'acord amb l'àmbit insular en el qual es duu a terme la despesa, de conformitat amb el que estableix la Llei 2/1986, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears, en l'article 39.3.

QUADRE I-138. EVOLUCIÓ DEL PRESSUPOST DE DESPESES A LA COMUNITAT AUTÒNOMA (2000-2004)

Any	Despesa	Variació	
	import (en milers d'euros)		(%)
2000	887.608,36	79.701,95	9,87
2001	950.491,98	62.883,62	7,08
2002	1.069.802,54	119.310,56	12,55
2003	1.796.610,00	726.807,45	67,94
2004	1.859.185,68	62.575,68	3,48

Font: Govern balear. Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

**QUADRE I-139. PRESSUPOST DE DESPESES DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS:
DISTRIBUCIÓ ECONÒMICA (2003-2004)**

Capítols	2003		2004		Variació		Valor relatiu	
	import		import		(%)		(%)	
	(en milers d'euros)		(en milers d'euros)		(%)		(%)	
I	Despeses de personal	399.378,68	418.797,05	19.418,37	4,86	22,23	22,53	
II	Despeses corrents en béns i serveis	69.018,92	54.202,85	-14.816,07	-21,47	3,84	2,92	
III	Despeses financeres	35.777,91	37.005,90	1.227,99	3,43	1,99	1,99	
IV	Transferències corrents	870.016,89	916.640,50	46.623,61	5,36	48,43	49,30	
	Total operacions corrents	1.374.192,40	1.426.646,30	52.453,90	3,82	76,49	76,74	
VI	Inversions reals	161.453,29	162.456,10	1.002,81	0,62	8,99	8,74	
VII	Transferències de capital	251.269,87	259.406,28	8.136,41	3,24	13,99	13,95	
	Total Despeses no financeres	1.786.915,56	1.848.508,68	61.593,12	3,45	99,46	99,43	
VIII	Actius financers	3.494,43	433,63	-3.060,80	-87,59	0,19	0,02	
IX	Passius financers	6.200,00	10.243,37	4.043,37	65,22	0,35	0,55	
	Total despeses financeres	9.694,43	10.677,00	982,57	10,14	0,54	0,57	
	Total operacions de capital	422.417,59	432.539,38	10.121,79	2,40	23,51	23,26	
	Total	1.796.609,99	1.859.185,68	62.575,69	3,48	100,00	100,00	

Font: Govern balear. Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

La territorialització que es recull en aquest pressupost es correspon, tant per motius d'homogeneïtat com en l'àmbit de la mateixa operativa pressupostària, amb els codis que s'han utilitzat en pressuposts anteriors. Aquesta anàlisi de la inversió és un aspecte molt problemàtic en qualsevol pressupost. El criteri que s'ha seguit per territorialitzar el capítol VI és adaptar el codi territorial corresponent a l'àmbit insular en què es produeix la inversió.

En aquest sentit, cal subratllar que una territorialització sota aquest criteri només permet territorialitzar la inversió realitzada en matèria d'infraestructures i, fins i tot així, és discutible que es pugui assegurar que la rendibilitat de la inversió repercuteixi exclusivament sobre el territori al qual s'ha imputat. D'altra banda, el criteri de territorialització usat, aplicat a altres tipus d'inversions diferents de les de dotació d'infraestructura, pot conduir a lectures errònies de les dades; malgrat que la despesa efectuada es faci en un lloc determinat, això no implica que els efectes es manifestin només en aquest lloc. Aquest fet justifica, en part, l'existència d'un codi zero (indeterminat), ja sigui perquè a prio-

ri és impossible determinar físicament el lloc on es produirà la inversió, ja sigui perquè, fins i tot sabent-lo, la territorialització conduiria a desvirtuar totalment les dades territorialitzades.

Amb aquestes prevencions, i tenint en compte aquestes consideracions, és com s'han de fer les lectures de les dades de la territorialització de la inversió. Se'n desprèn que el 50,08% del total d'inversions reals que es fan a la comunitat autònoma de les Illes Balears es fa a l'illa de Mallorca, atès que és l'illa més gran i amb un major nombre d'habitants i, per tant, és la que té una major activitat social i econòmica de l'arxipèlag. Les Pitiüses en representen el 6,63%, i Menorca, el 6,03%. El 37,26% és inversió no territorialitzada. (Vegeu el quadre I-140.)

12.2.3.4. Els pressuposts dels ens de dret públic i de les societats públiques

Els pressuposts dels ens de dret públic —formats, d'una banda, per un seguit d'empreses públiques no societàries (IBATUR, IBAEN, IBASAN, IBANAT, IBAVI, SFM i Institut d'Innovació Empresarial de les

QUADRE I-140. TERRITORIALITZACIÓ DE LA INVERSIÓ (2003-2004)

Codi/denominació	2003	2004	Variació	Valor relatiu		
				2003	2004	
import				2003	2004	
(en milers d'euros)				(%)	(%)	(%)
00 Indeterminat	40.645,07	60.535,36	19.890,29	48,94	25,17	37,26
01 Mallorca	92.991,11	81.350,77	-11.640,34	-12,52	57,60	50,08
02 Menorca	13.482,74	9.792,85	-3.689,89	-27,37	8,35	6,03
03 Eivissa- Formentera	14.334,37	10.777,12	-3.557,25	-24,82	8,88	6,63
Total inversió	161.453,30	162.456,10	1.002,80	0,62	100,00	100,00

Font: Govern balear. Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

QUADRE I-141. PRESSUPOST DELS ENS PÚBLICS I SOCIETATS PÚBLIQUES (2004): DISTRIBUCIÓ ECONÒMICA

Ingressos

Capítols	Entitats de dret públic		Societats públiques		Total	
	Euros (en milers)	Valor relatiu (%)	Euros (en milers)	Valor relatiu (%)	Euros (en milers)	Valor relatiu (%)
III Taxes, preus públics i altres	31.067,74	11,30	—	—	31.067,74	9,48
IV Transferències corrents	22.495,46	8,18	10.485,15	19,91	32.980,61	10,06
V Ingressos patrimonials	2.213,63	0,80	9.536,52	18,11	11.750,15	3,59
VI Alienació d'inversions	11.487,37	4,18	—	—	11.487,37	3,51
VII Transferències de capital	46.579,15	16,94	4.942,45	9,38	51.521,60	15,72
VIII Actius financers	754,67	0,27	1.306,24	2,48	2.060,91	0,63
IX Passius financers	160.414,02	58,33	26.394,13	50,12	186.808,15	57,01
Total	275.012,04	100,00	52.664,49	100,00	327.676,53	100,00

Despeses

Capítols	Entitats de dret públic		Societats públiques		Total	
	Euros (en milers)	Valor relatiu (%)	Euros (en milers)	Valor relatiu (%)	Euros (en milers)	Valor relatiu (%)
I Despeses de personal	16.644,69	6,05	8.704,05	16,53	25.348,74	7,74
II Despeses corrents	25.336,91	9,21	7.106,77	13,49	32.443,68	9,90
III Despeses financeres	10.959,41	3,99	2.178,80	4,14	13.138,21	4,01
VI Inversions reals	187.475,21	68,17	25.518,80	48,46	212.994,01	65,00
VIII Actius financers	—	—	7.284,20	13,83	7.284,20	2,22
IX Passius financers	34.595,81	12,58	1.871,87	3,55	36.467,68	11,13
Total	275.012,03	100,00	52.664,49	100,00	327.676,52	100,00

Font: Govern balear. Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

Illes Balears) i, de l'altra, per un consorci (Centre Balears Europa) —, així com els de les societats públiques —empreses públiques de la comunitat autònoma de les Illes Balears en forma de societat anònima—, s'enquadren en els pressuposts de la conselleria del Govern de les Illes Balears de la qual depenen. És per això que l'anàlisi dels pressuposts d'aquestes institucions es considera d'interès.

De manera agregada, el projecte de pressupost d'aquestes institucions per a l'exercici 2004 arriba a un total de 327,68 milions d'euros. (Vegeu el quadre I-141.)

12.2.4. EL DEUTE ACUMULAT

D'acord amb l'avanç del Banc d'Espanya (dades referides al quart trimestre de l'any), el deute acumulat de les Illes Balears durant l'any 2004 va ser de 936 milions d'euros, un 54,71% superior al de l'any anterior. Aquesta quantitat representa l'1,81% del deute total de les comunitats autònomes espanyoles.

El nivell d'endeutament per habitant es va veure incrementat en relació amb l'exercici precedent, ja que l'any 2004 va ser de 980,06 euros, mentre que l'any 2003 havia estat de 638,62 euros, amb una variació del 53,47%. Així, les Illes Balears se situen l'any 2004 quant a deute per habitant en el lloc sisè de les desset comunitats autònomes, mentre que l'any 2001 les Balears eren la comunitat autònoma que presentava la ràtio més baixa, només superades per Castella-la Manxa. (Vegeu el quadre I-142.)

12.3.

ELS CONSELLS INSULARS

Presentam en aquest apartat l'anàlisi pressupostària per als consells insulars de Mallorca, de Menorca i d'Eivissa i Formentera.

Durant l'exercici 2004, el pressupost agregat dels tres consells insulars experimentà un increment global d'ingressos del 31,39% en relació amb l'exercici anterior. En valors absoluts superen ja els 320 milions d'euros, si bé una part significativa d'aquest creixement s'ha de matisar i s'ha de considerar un creixement «metodològic» o tècnic, ja que el Consell Insular d'Eivissa i Formentera operà el 2004 sobre la base del pressupost prorrogat de l'exercici anterior (amb les modificacions i els ajustaments pertinents). (Vegeu el quadre I-143.)

Aquest creixement pressupostari, que manté el fort ritme iniciat ja fa dos anys, es produeix, en el vessant de la despesa, tant en les operacions de corrents (28,33%) com en les operacions de capital (39,48%) i, en valors absoluts, és especialment significatiu en els capítols I i IV (de remuneració al personal i de transferències corrents), al mateix temps que és en el capítol VI (d'inversions reals) i en el IX (de variació de passius financers) que el creixement relatiu és més significatiu, amb un 49,89% i un 64,63, respectivament. El creixement de les inversions reals confirma el major pes que adquireix l'exercici de les noves competències assumides, en especial en matèria de carreteres.

QUADRE I-142. DEUTE DE LES COMUNITATS AUTÒNOMES.: VALORS ABSOLUTS I RÀTIO DEUTE/HABITANT. (2001-2004)¹

	2001		2002		2003		2004	
	Deute acumulat (en milions d'€)	Deute/hab. ² (en €)	Deute acumulat (en milions d'€)	Deute/hab. ² (en €)	Deute acumulat (en milions d'€)	Deute/hab. ² (en €)	Deute acumulat (en milions d'€)	Deute/hab. ² (en €)
Andalusia	7.113	960,70	7.110	950,73	7.338	964,66	7.417	964,81
Aragó	935	779,33	1.084	890,34	1.107	899,93	1.135	908,30
Astúries	653	607,26	817	760,73	865	804,37	802	746,91
Illes Balears	371	422,25	466	508,20	605	638,62	936	980,06
Illes Canàries	919	515,90	850	461,02	1.021	538,82	1.178	614,97
Cantàbria	259	481,77	272	501,59	303	551,22	377	679,54
Castella-la Manxa	595	339,02	784	439,95	807	444,44	1.057	571,70
Castella i Lleó	1.260	508,18	1.340	540,24	1.424	572,43	1.451	581,82
Catalunya	9.644	1.516,03	9.568	1.470,54	9.665	1.441,65	12.230	1.795,01
Extremadura	710	661,46	782	728,76	782	728,18	783	728,18
Galícia	3.080	1.127,00	3.141	1.147,45	3.156	1.147,18	3.265	1.186,85
La Rioja	156	576,92	148	525,54	164	570,65	193	657,46
Madrid	6.916	1.287,31	6.043	1.093,33	6.246	1.092,16	8.976	1.546,30
Múrcia	687	577,13	684	557,46	685	539,70	748	577,74
Navarra	646	1.161,32	643	1.128,81	643	1.112,05	646	1.104,78
País Basc	1.243	591,49	984	466,73	1.084	513,21	1.303	615,99
València	6.520	1.551,42	6.875	1.588,97	7.668	1.715,10	9.345	2.056,87
Total	41.707	1.014,35	41.591	994,10	43.563	1.019,80	51.842	1.200,11

1. Dades corresponents al quart trimestre de cada any. Per cada CA s'inclouen les unitats que s'ocupen de l'Administració general, les universitats del seu àmbit i aquells ens de dret públic i societats públiques dependents de la CA, que es classifiquen com a administracions públiques.

2. A partir de les dades de la revisió padronal de l'1-1-2001

3. A partir de les dades de la revisió padronal de l'1-1-2002

4. A partir de les dades de la revisió padronal de l'1-1-2003

5. A partir de les dades de la revisió padronal de l'1-1-2004

Font: Banc d'Espanya i INE.

D'altra banda, en el vessant d'ingressos hi ha un augment significatiu de l'endeutament (65,68%) i de les transferències corrents d'altres administracions (25 milions d'euros, que representen un increment del 14,43%), la qual cosa ha compensat el creixement pressupostari global en relació amb l'exercici precedent.

Es manté la tendència iniciada el 2003 de creixement relatiu de les operacions corrents (12,35%), especialment per les majors transferències rebudes, mentre que canvia radicalment la tendència de l'any anterior en les operacions de capital (117,14%), que respon a un espectacular creixement de les transferències de capital

QUADRE I-143. PRESSUPOSTS ORDINARIS DELS CONSELLS INSULARS

INGRESSOS (en euros)	2003	2004	% 04/03
I Imposts directes	6.590.751,42	1.963.954,98	-70,20
II Imposts indirectes			
III Taxes i altres ingressos	9.961.440,55	11.974.672,32	20,21
IV Transferències corrents	179.433.119,31	205.328.928,46	14,43
V Ingressos patrimonials	3.493.497,48	4.850.679,41	38,85
Operacions corrents	199.478.808,76	224.118.235,17	12,35
VI Inversions reals			
VII Transferències de capital	26.548.291,19	66.962.453,42	152,23
VIII Variació d'actius financers	330.558,46	360.559,46	9,08
IX Variació de passius financers	17.403.996,13	28.834.143,55	65,68
Operacions de capital	44.282.845,78	96.157.156,43	117,14
Total ingressos	243.761.654,54	320.275.391,60	31,39
DESPESES (en euros)	2003	2004	% 04/03
I Remuneració de personal	76.018.863,28	97.074.455,46	27,70
II Compra de béns i serveis	50.441.245,45	59.596.330,10	18,15
III Interessos	3.802.304,39	3.893.522,25	2,40
IV Transferències corrents	35.143.224,99	51.689.911,98	47,08
Operacions corrents	165.405.638,11	212.254.219,79	28,32
VI Inversions reals	44.534.070,26	66.750.388,93	49,89
VII Transferències de capital	25.064.205,69	28.741.615,43	14,67
VIII Variació d'actius financers			
IX Variació de passius financers	7.397.541,99	12.178.755,60	64,63
Operacions de capital	77.417.478,89	107.981.171,80	39,48
Total despeses	242.823.117,00	320.235.391,59	31,88

Font: Consells insulars i elaboració pròpia.

per a la infraestructura d'altres administracions amb 40,4 milions d'euros, encara que s'ha de fer constar que una part significativa d'aquest augment —en concret, part del que correspon al Consell Insular d'Eivissa i Formentera—, no ha arribat a fer-se perquè es tracta de projectes d'inversions plurianuals que, metodològicament, necessiten l'aplicació en exercicis futurs.

Des del punt de vista financer, es destaca l'augment (quasi onze milions i mig en ingressos i cinc milions d'euros en despeses) del capítol IX, en què la dotació reflecteix, pel costat dels ingressos, els recursos que s'han d'obtenir amb el nou endeutament i, en les despeses, la previsió per fer front a l'amortització de l'endeutament d'exercicis anteriors (amb la qual cosa es redueix el marge d'endeutament futur, amb el manteniment de la política de dèficit zero).

Al contrari, i malgrat els baixos tipus vigents en el mercat, augmenta només un 2,4% la previsió de la despesa per interessos de l'endeutament anterior (capítol III), ja que la repercussió real del nou endeutament en aquest apartat no es deixarà notar en tota la dimensió fins a l'exercici pròxim (2005).

Recordem la reserva metodològica que es va fer ja en l'exercici precedent, per la qual cosa aquests pressuposts insulars no es poden considerar homogenis a l'efecte de la comparació, pel caràcter prorrogat del pressupost per al 2003 del Consell d'Eivissa i Formentera, ja que no s'ha assolit un acord d'aprovació d'aquest pressupost en el si del Consell. És precisament per això que el Consell Insular d'Eivissa i Formentera té un increment relatiu més important, entorn del 73%, i es destaca, en els ingressos, l'augment de les transferències de capital, tant en valors absoluts (18,25 milions d'euros) com en termes relatius (1.320,66%), malgrat el que es va apuntar en els paràgrafs precedents quant a la no-execució durant el 2004. També ressalta l'absència de nou endeutament en el capítol IX. (Vegeu el quadre I-144.)

En l'estat de despeses, és en els capítols III i VI (interessos i inversions reals) que es reflecteix aquell augment de finançament, encara que també és aplicable a les inversions reals la no-execució en l'exercici 2004.

D'altra banda, el Consell Insular de Menorca presenta una evolució molt més discreta amb un increment del 3,9%,

QUADRE I-144. PRESSUPOSTS ORDINARIS DELS CONSELLS INSULARS. MALLORCA

Mallorca	2003	2004	
Ingressos	(en euros)		(%)
I Imposts directes	5.534.532,75	1.605.154,00	-71,00
II Imposts indirectes	0,00	0,00	—
III Taxes i altres ingressos	4.818.551,84	6.368.095,31	32,16
IV Transferències corrents	123.599.346,86	138.794.051,67	12,29
V Ingressos patrimonials	3.111.300,58	4.266.168,00	37,12

Continua

QUADRE I-144. PRESSUPOSTS ORDINARIS DELS CONSELLS INSULARS. MALLORCA

Mallorca	2003	2004	
Ingressos	(en euros)		(%)
Operacions corrents	137.063.732,03	151.033.468,98	10,19
VI Inversions reals	0,00	0,00	—
VII Transferències de capital	12.664.573,41	36.626.471,44	189,20
VIII Variació d'actius financers	90.153,62	90.153,62	0,00
IX Variació de passius financers	13.992.433,02	23.909.962,92	70,88
Operacions de capital	26.747.160,05	60.626.587,98	126,67
Total ingressos	163.810.892,08	211.660.056,96	29,21
Despeses	(en euros)		(%)
I Remuneració de personal	51.986.833,04	69.693.179,55	34,06
II Compra de béns i serveis	35.600.202,69	42.057.089,66	18,14
III Interessos	3.118.523,23	2.559.465,91	-17,93
IV Transferències corrents	21.340.887,95	35.748.588,95	67,51
Operacions corrents	112.046.446,91	150.058.324,07	33,93
VI Inversions reals	31.797.004,01	36.406.795,82	14,50
VII Transferències de capital	13.787.252,96	14.727.867,61	6,82
VIII Variació d'actius financers	120.000,00	40.006,00	-66,66
IX Variació de passius financers	6.060.188,20	10.387.063,46	71,40
Operacions de capital	51.764.445,17	61.561.732,89	18,93
Total despeses	163.810.892,08	211.620.056,96	29,19

MENORCA

Menorca	2003	2004	
Ingressos	(en euros)		(%)
I Imposts directes	533.338,14	108.800,98	-79,60
II Imposts indirectes	0,00	0,00	—
III Taxes i altres ingressos	1.430.310,05	1.499.110,00	4,81
IV Transferències corrents	24.495.982,52	26.721.721,79	9,09
V Ingressos patrimonials	78.762,64	136.748,66	73,62
Operacions corrents	26.538.393,35	28.466.381,43	7,26
VI Inversions reals	0,00	0,00	—
VII Transferències de capital	12.501.510,39	10.699.459,00	-14,41
VIII Variació d'actius financers	240.404,84	270.404,84	12,48
IX Variació de passius financers	3.411.563,10	4.924.180,63	44,34
Operacions de capital	16.153.478,33	15.894.044,47	-1,61
Total ingressos	42.691.871,68	44.360.425,90	3,91

Continua

MENORCA			
Menorca	2003	2004	
Despeses	(en euros)		(%)
I Remuneració de personal	10.676.272,05	11.325.857,55	6,08
II Compra de béns i serveis	5.667.966,49	6.206.160,82	9,50
III Interessos	632.110,47	650.976,34	2,98
IV Transferències corrents	8.224.069,55	8.657.062,12	5,26
Operacions corrents	25.200.418,56	26.840.056,83	6,51
VI Inversions reals	8.964.608,20	10.007.220,59	11,63
VII Transferències de capital	7.100.461,05	5.721.506,93	-19,42
VIII Variació d'actius financers	240.404,84	270.404,84	12,48
IX Variació de passius financers	1.185.979,03	1.521.236,70	28,27
Operacions de capital	17.491.453,12	17.520.369,06	0,17
Total despeses	42.691.871,68	44.360.425,89	3,91

EIVISSA I FORMENTERA			
Eivissa i Formentera	2003	2004	
Ingressos	(en euros)		(%)
I Imposts directes	522.880,53	250.000,00	-52,19
II Imposts indirectes	0,00	0,00	—
III Taxes i altres ingressos	3.712.578,66	4.107.467,01	10,64
IV Transferències corrents	31.337.789,93	39.813.155,00	27,05
V Ingressos patrimonials	303.434,26	447.762,75	47,56
Operacions corrents	35.876.683,38	44.618.384,76	24,37
VI Inversions reals	0,00	0,00	—
VII Transferències de capital	1.382.207,39	19.636.522,98	1.320,66
VIII Variació d'actius financers	—	1,00	—
IX Variació de passius financers	0,01	0,00	-100,00
Operacions de capital	1.382.207,40	19.636.523,98	1.320,66
Total ingressos	37.258.890,78	64.254.908,74	72,46
Despeses	(en euros)		(%)
I Remuneració de personal	13.355.758,19	16.055.418,36	20,21
II Compra de béns i serveis	9.173.076,27	11.333.079,62	23,55
III Interessos	51.670,69	683.080,00	1.221,99
IV Transferències corrents	5.578.267,49	7.284.260,91	30,58

Continua

EIVISSA I FORMENTERA

Eivissa i Formentera	2003	2004	
Ingressos	(en euros)		(%)
Operacions corrents	35.876.683,38	44.618.384,76	24,37
VI Inversions reals	0,00	0,00	—
VII Transferències de capital	1.382.207,39	19.636.522,98	1.320,66
VIII Variació d'actius financers	—	1,00	—
IX Variació de passius financers	0,01	0,00	-100,00
Operacions de capital	1.382.207,40	19.636.523,98	1.320,66
Total ingressos	37.258.890,78	64.254.908,74	72,46
Despeses	(en euros)		(%)
I Remuneració de personal	13.355.758,19	16.055.418,36	20,21
II Compra de béns i serveis	9.173.076,27	11.333.079,62	23,55
III Interessos	51.670,69	683.080,00	1.221,99
IV Transferències corrents	5.578.267,49	7.284.260,91	30,58
Operacions corrents	28.158.772,64	35.355.838,89	25,56
VI Inversions reals	3.772.458,05	20.336.372,52	439,07
VII Transferències de capital	4.176.491,68	8.292.240,89	98,55
VIII Variació d'actius financers	—	1,00	—
IX Variació de passius financers	151.374,76	270.455,44	78,67
Operacions de capital	8.161.580,60	28.899.069,85	254,09
Total despeses	36.320.353,24	64.254.908,74	76,91

* Pressupost prorrogat amb les modificacions i els ajustaments pertinents, ja que el pressupost del 2003 no es va aprovar.

Font: Consells insulars.

encara que manté els nivells de vocació inversors ja constatats l'any 2003, mentre que són els aspectes financers del pressupost (especialment l'endeutament del capítol IX) en què s'aprecien percentatges de variació més significatius, malgrat la limitada rellevància en termes absoluts.

El Consell de Mallorca presenta un creixement dels ingressos del 29,21%. En el vessant dels ingressos, es destaca l'increment de les transferències de capital (189,2%) i, en les despeses, també són els

aspectes financers els que predominen, en què l'endeutament del capítol IX s'incrementa el 71,4%.

12.4.

ELS AJUNTAMENTS

Presentam en aquest apartat l'anàlisi pressupostària dels ajuntaments de les Illes Balears.

Com en exercicis anteriors, el conjunt dels ajuntaments de les Illes Balears presenten uns pressuposts equilibrats, si bé no tots anivellats, amb diferències no significatives i respectant el principi del no-dèficit inicial.

La suma total dels ingressos per a l'exercici 2004 arriba als 884,7 milions d'euros, la qual cosa representa una recuperació en el creixement dels pressuposts municipals, ja que l'increment del 9,85% en relació amb l'exercici precedent supera folgadoament la depreciació monetària, i es tripliquen les necessitats de cobertura

de la variació de l'IPC que el desembre del 2004 se situà a les Balears en el 3,0%. (Vegeu el quadre I-145.)

El pressupost agregat dels municipis presenta, en conjunt, un superàvit inicial no financer de 18,3 milions d'euros, de manera que es conforma el canvi de tendència de l'any anterior amb quatre milions d'euros, enfront del dèficit de 16,75 milions d'euros del 2002 i dels 19,88 de l'exercici 2001, mentre que el saldo sense càrrega financera per interessos supera ja els 33 milions d'euros, lluny ja del saldo deficitari del 2001.

Quadre I-145. PRESSUPOSTOS INICIALS DELS AJUNTAMENTS DE LES ILLES BALEARS: DISTRIBUCIÓ ECONÒMICA

Capítols	2003	2004	
Ingressos	(en euros)		(%)
I Imposts directes	287.080.514,67	285.386.188,25	-0,59
II Imposts indirectes	30.100.286,49	39.606.706,60	31,58
III Taxes i altres ingressos	184.293.584,35	214.474.100,41	16,38
IV Transferències corrents	171.431.285,19	202.734.529,23	18,26
V Ingressos patrimonials	22.642.489,55	23.760.579,67	4,94
Operacions corrents	695.548.160,25	765.962.104,16	10,12
VI Inversions reals	13.762.395,10	10.113.715,50	-26,51
VII Transferències de capital	60.885.037,41	57.881.889,67	-4,93
VIII Variació d'actius financers	2.406.187,39	1.684.874,70	-29,98
IX Variació de passius financers	32.744.729,18	49.048.653,96	49,79
Operacions de capital	109.798.349,08	118.729.133,83	8,13
Total ingressos	805.346.509,33	884.691.237,99	9,85
Despeses	(en euros)		(%)
I Remuneració de personal	264.650.892,98	290.585.719,51	9,80
II Compra de béns i serveis	270.336.828,45	305.024.841,88	12,83
III Interessos	16.116.508,47	15.458.011,39	-4,09
IV Transferències corrents	67.941.827,64	80.733.268,74	18,83

Continua

Quadre I-145. PRESSUPOSTOS INICIALS DELS AJUNTAMENTS DE LES ILLES BALEARS: DISTRIBUCIÓ ECONÒMICA

Capítols	2003	2004	
Despeses	(en euros)		(%)
Operacions corrents	619.046.057,54	691.801.841,52	11,75
VI Inversions reals	132.462.611,72	149.212.504,74	12,64
VII Transferències de capital	14.683.710,54	10.039.830,95	-31,63
VIII Variació d'actius financers	1.665.311,63	2.722.799,30	63,50
IX Variació de passius financers	36.456.029,87	29.689.127,42	-18,56
Operacions de capital	185.267.663,76	191.664.262,41	3,45
Total despeses	804.313.721,30	883.466.103,93	9,84

Font: Elaboració pròpia.

Quant als ajuntaments més importants —els que tenen uns pressuposts superiors als dotze milions d'euros—, s'observa clarament que els municipis de Palma i Calvià són els que disposen d'un major pressupost en valors absoluts i representen entre ambdós més del 50% del pressupost dels ajuntaments de Mallorca i

més del 40% del conjunt de les Illes Balears. (Vegeu el quadre I-146.)

L'Ajuntament de Palma, amb un pressupost de 264 milions d'euros, presenta un increment de l'11,65%, mentre que el cas de Calvià és el contrari, amb una disminució de quasi l'11% després de l'espectacular augment pressupostari del 2002 (any

Quadre I-146. PRESSUPOSTOS INICIALS PROPIS DELS AJUNTAMENTS DE LES ILLES BALEARS

	2003	2004	%04/03	Població	Pt 04 /hab
	(en euros)			Padró 1-1-2004	(en euros)
Palma	237.035.753,93	264.650.397,47	11,65	368.974,00	717,26
Calvià	100.670.851,00	90.069.588,72	-10,53	42.614,00	2.113,61
Llucmajor	27.761.998,66	36.016.178,22	29,73	28.591,00	1.259,70
Manacor	25.245.585,68	28.187.863,66	11,65	35.512,00	793,76
Alcúdia	20.621.862,00	23.098.210,00	12,01	15.057,00	1.534,05
Marratxí	17.154.100,00	20.118.765,00	17,28	27.145,00	741,16
Inca	15.330.548,20	18.168.025,27	18,51	25.900,00	701,47
Santanyi	9.735.137,81	16.700.000,00	71,54	10.337,00	1.615,56
Pollença	15.800.000,00	16.500.000,00	4,43	15.513,00	1.063,62
Andratx	11.186.136,66	13.583.686,19	21,43	9.404,00	1.444,46
Son Servera	9.085.093,85	13.304.757,26	46,45	10.513,00	1.265,55

Continua

Quadre I-146. PRESSUPOSTOS INICIALS PROPIS DELS AJUNTAMENTS DE LES ILLES BALEARS

	2003	2004	%04/03	Població	Pt 04 /hab
	(en euros)			Padró 1-1-2004	(en euros)
Felanitx	10.412.859,54	12.327.000,00	18,38	16.153,00	763,14
Resta	140.962.728,66	146.610.517,34	4,01	153.109,00	957,56
Mallorca	641.002.655,99	699.334.989,13	9,10	758.822,00	921,61
Ciutadella	28.556.253,48	26.236.875,16	-8,12	26.073,00	1.006,29
Maó	21.305.078,13	25.779.000,00	21,00	26.536,00	971,47
Resta	32.433.553,77	35.625.281,56	9,84	30.263,00	1.177,19
Menorca	82.294.885,38	87.641.156,72	6,50	82.872,00	1.057,55
Eivissa	31.033.217,05	36.844.765,09	18,73	40.991,00	898,85
Santa Eulària des Riu	16.523.796,07	19.301.346,40	16,81	25.826,00	747,36
Sant Josep	12.257.360,78	15.276.744,54	24,63	17.385,00	878,73
Resta	22.234.594,07	26.292.236,11	18,25	29.149,00	901,99
Eivissa-Formentera	82.048.967,97	97.715.092,14	19,09	113.351,00	862,06
Total	805.346.509,34	884.691.237,99	9,85	955.045,00	926,33

Font: Elaboració pròpia.

que va créixer més d'un 24%). Això es deu fonamentalment a l'acabament, al lliurament i a la subrogació dels habitatges protegits de promoció pública del municipi.

Quant a la despesa per habitant, es destaquen els 2.113,61 euros de pressupost municipal per habitant de Calvià i, en conjunt, en el quadre I-146 s'observen clarament diferències significatives en aquesta proporció entre els municipis de l'interior i els costaners, en què és major la diferència entre la població de fet i la de dret, i la incidència que té tant en el patrimoni subjecte a tributació com en les necessitats de serveis que s'han de cobrir.

12.5.

L'ADMINISTRACIÓ DE L'ESTAT⁷¹

La recaptació tributària que va obtenir la Delegació Especial d'Hisenda a les Illes Balears el 2004 va superar per primera vegada la barrera dels dos mil milions d'euros (2.083,1 milions d'euros), xifra que representa un 16,24% del PIB balear de l'any 2004, amb un creixement del 7,51% per sobre del recaptat en l'exercici 2003; creixement que se situa clarament per sobre de la mitjana nacional (0,35%). (Vegeu el quadre I-147.)

71. Les dades del PIB s'han pres de la comptabilitat regional de l'INE.

QUADRE I-147. INGRESSOS DE LA DELEGACIÓ ESPECIAL D'HISENDA DE LES ILLES BALEARS

	(en milions de pessetes)			(en milers d'euros)			Var. 04/03 (%)	Nacional var. 04/03 (%)
	2003	2004	2004	2003	2004	2004		
Imp. sobre la renda de persones físiques	164.511,83	166.333,09	988.736,00	988.736,00	999.682,00	1,11	-1,24	
Impost sobre les societats	64.678,73	76.066,02	388.727,00	388.727,00	457.166,00	17,61	20,74	
Resta del capítol I	7.230,30	7.689,36	43.455,00	43.455,00	46.214,00	6,35	24,82	
Capítol I: impostos directes	236.420,86	250.088,47	1.420.918,00	1.420.918,00	1.503.062,00	5,78	5,70	
Impost sobre el valor afegit	71.113,21	79.947,47	427.399,00	427.399,00	480.494,00	12,42	-2,53	
Imposts especials	2.413,26	2.584,14	14.504,00	14.504,00	15.531,00	7,08	-194,48	
Renda de duanes	253,57	188,52	1.524,00	1.524,00	1.133,00	-25,66	25,77	
Resta del capítol II	10.412,27	11.438,04	62.579,00	62.579,00	68.744,00	9,85	26,58	
Capítol II: impostos indirectes	84.192,31	94.158,17	506.006,00	506.006,00	565.902,00	11,84	-10,61	
Taxa sobre el joc	-366,38	-42,93	-2.202,00	-2.202,00	-258,00	-88,28	302,07	
Altres ingressos	2.138,89	2.388,97	12.855,00	12.855,00	14.358,00	11,69	0,67	
Capítol III: Taxes i altres ingressos	1.772,51	2.346,04	10.653,00	10.653,00	14.100,00	32,36	3,35	
Total d'ingressos tributaris	322.385,69	346.592,69	1.937.577,00	1.937.577,00	2.083.064,00	7,51	0,35	

Font: Delegació Especial d'Hisenda de les Illes Balears, Agència Estatal de l'Administració Tributària (Servei d'Auditoria Interna).

Quant als impostos directes, en termes relatius es produeix un augment de la recaptació per l'impost sobre societats (17,61%), encara que sense arribar al grau d'increment de l'impost esmentat a escala nacional, cosa que es compensa en el conjunt de la imposició directa amb la recaptació per l'IRPF, en què el saldo positiu de les Balears (1,11%) es distancia de la mitjana nacional (-1,24%).

Amb referència als impostos indirectes, el diferencial més significatiu es produeix en la recaptació per l'IVA (12,42% davant el -2,53% de mitjana nacional).

El diferencial de recaptació respecte de l'exercici anterior, en termes absoluts (quasi cent cinquanta milions d'euros), se sustenta especialment en l'IVA, amb 53 milions d'euros, conjuntament amb l'impost sobre les societats, amb gairebé setanta milions d'euros de major recaptació respecte del 2003.

Quant al conjunt de la càrrega tributària estatal a les Illes Balears, el creixement, d'un 7,5%, recolza tant sobre la pressió fiscal directa (5,78%) com sobre la indirecta (11,84%), els índexs de creixement del qual superen folgadamente la depreciació monetària (l'IPC del 2004 a les Balears va ser del 3,0%) i, si bé la imposició directa creix al mateix ritme que en el conjunt de l'Estat, és en l'àmbit indirecte que es produeix un diferencial més accentuat amb més de 22 punts a favor de Balears.

Els ingressos per taxes, per recàrregues, per sancions, etc. (capítol III), són ingressos pràcticament residuals, i mantenen un balanç recaptador no significatiu i, fins i

tot, negatiu en el cas de la taxa de joc (per causa que s'ha cedit a la comunitat autònoma de les Illes Balears).

COL·LABORACIÓ

L'APLICACIÓ DEL NOU SISTEMA DE FINANÇAMENT A LES ILLES BALEARS I EL SEU IMPACTE EN LES FINANCES PÚBLIQUES DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA

JOSÉ ANTONIO ROSELLÓ RAUSELL

30-3-2005

Des del vessant del finançament autonòmic, l'any 2004 és molt interessant pel fet que, dins el marc dels procediments pressupostaris de l'Estat, es va conèixer la liquidació del sistema de finançament corresponent a l'any 2002.

Com es recordarà, durant l'any 2001 tingueren lloc les negociacions que varen conduir als acords del Consell de Política Fiscal i Financera aprovats els mesos de juliol i novembre i que es varen traslladar a la Llei 21/2001, de 27 de desembre, i a altres lleis estatals de caràcter financer i pressupostari. En els acords esmentats, per una altra banda de contingut molt extens i complex, es va aprovar el nou sistema de finançament autonòmic, que en principi s'ha concebut per tenir una vigència indefinida.

En conseqüència, l'any 2002 ha estat el primer any de vigència del nou sistema i els seus resultats ens poden aportar una primera i molt útil llum per il·lustrar o aproximar determinats trets del sistema. La qüestió és important perquè, com també es recordarà, l'aprovació del nou sistema va venir envoltada en alguns casos de determinades controvèrsies, però sobretot d'una notable incertesa sobre l'expectativa que els nous mecanismes poguessin fer front d'una manera raonable als canvis que ja llavors es produïen en el context econòmic, social i pressupostari de la comunitat autònoma.

Si es vol resumir en dues idees bàsiques el fons de les incertituds, es pot dir que, si bé és un fet que els acords fruit de les negociacions havien aconseguit elevar el nivell del finançament en el moment inicial, el cert és que aquest fet era relativament secundari i, encara que pugui parèixer estrany, tenia més aviat una «funció d'imatge», que va ser de major o menor quantia segons les comunitats. Això és així perquè la idea essencial, tant política com acadèmica, derivada d'una certa impregnació de les teories del federalisme fiscal, és que el sistema permetria a les comunitats autònomes disposar d'un cistell de participació d'impostos estatals que cobriria la pràctica totalitat del sistema tributari i això és el que realment es considerava com un avanç clau per part d'una secció dels actors de la negociació.

Concretament, als impostos cedits dels quals ja disposaven les comunitats, s'hi afegia un increment de la cessió de l'impost sobre la renda de les persones físiques (IRPF) i, com a gran novetat, es donava una important

passa més i se cedia el 35% del «rendiment» en el territori regional de l'impost sobre el valor afegit (IVA), el 40% dels impostos especials, que en el cas de l'impost de l'electricitat i l'impost de matriculacions arribava al 100%. Com a element de tancament quantitatiu del sistema, es creava el fons de suficiència, ja que en la major part de les comunitats autònomes el cistell d'impostos transferits era insuficient per cobrir les anomenades «necessitats de despesa» o volum total de finançament, que es calculava sobre la base d'un model d'indicadors socioeconòmics i d'unes «regles de modulació» ad hoc. El fons de suficiència venia a ser, per tant, l'antiga participació en els ingressos de l'Estat.

D'aquesta manera, es pensava que l'evolució del conjunt del cistell conduiria a uns millors resultats que si es depenia de transferències de l'Estat. En aquest punt, és interessant advertir que la incorporació dels impostos indirectes al cistell autonòmic, al marge de les consideracions teòriques al voltant del federalisme fiscal, estava bastant influenciada per la relativa decepció (no fracàs, ni molt menys, però sí decepció en relació amb les expectatives) que s'havia produït respecte de l'IRPF territorialitzat durant l'anterior sistema 1997-2001.

Com a element aparentment neutre, però en realitat gens innocent des d'una consideració tècnica o tecnicopolítica, és convenient assenyalar que en el cas de les Illes Balears, juntament amb la comunitat autònoma de Madrid, es donà l'excepció que el fons de suficiència era de signe negatiu perquè, segons la base teòrica imposada finalment en el sistema, el rendiment del cistell

en aquestes dues comunitats era superior a les teòriques, però no menys controvertides, necessitats de despesa.

L'altre factor que s'ha de considerar és que l'assumpció efectiva del nou sistema per part de les comunitats es va vincular a l'assumpció simultània (i, segons com es miri, obligatòria) de la transferència de competències en matèria de sanitat, és a dir, del que fins llavors feia l'Insalud. Es tractava d'una matèria competencial molt complicada, tant operativament com pressupostàriament, que necessàriament canviaria el perfil pressupostari de la nostra comunitat autònoma i de totes en general. A més, aquesta transferència s'havia de contextualitzar en el procés més general d'assumpció de competències de les comunitats autònomes, que s'havia accelerat durant els anys noranta i que, en síntesi, es caracteritzava pel fet que les comunitats autònomes assumien les matèries característiques de l'estat del benestar (acció social, treball, educació, sanitat...). Paral·lelament, la comunitat autònoma també assumia responsabilitats en matèria econòmica que es reflectien de manera creixent en els seus pressuposts.

Una conseqüència d'això és que es va tenir consciència que el tensesament de les finances públiques per la via de la despesa a mitjà termini seria un fet inexorable i que, per tant, el sistema de finançament hauria de demostrar efectivament que podia donar una cobertura adequada dins uns marges raonables a aquestes noves realitats.

Com a element, entre d'altres, d'interès dels acords, cal destacar l'atribució de major capacitat normativa en determinats tributs a les comunitats autònomes, fet també coherent amb les concepcions del federalisme fiscal. Això, en teoria, suposava que les comunitats autònomes començaven a disposar de certa capacitat teòrica (tot i que limitada) en funcions com l'estabilització o la redistribució de la renda.

La incertesa profunda sobre l'adequada absorció per part dels pressuposts autonòmics dels compromisos en matèria sanitària va fer que en la disposició transitòria segona de la Llei 21/2001, abans esmentada, s'incloués una garantia per al finançament en aquest àmbit concret, amb la qual s'assegurava que, si durant els tres primers anys de vigència del sistema els mecanismes del finançament no evolucionaven al mateix ritme que el PIB nominal espanyol, l'Estat garantia un finançament complementari per cobrir la diferència. El càlcul concret de la procedència i de l'abast d'aquesta garantia en la liquidació de l'exercici 2002, es va concretar en l'article 94 de la Llei 61/2003, de 30 de desembre, de pressuposts generals de l'Estat per a l'any 2004.⁷²

Expressat succintament el marc anterior de característiques, expectatives i incerteses del nou sistema, és convenient esmentar que també durant l'any 2004 es va produir la liquidació del pressupost de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'exercici 2003. Aquest és també un fet rellevant que cal destacar perquè el

72. Des de l'òptica pressupostària, la liquidació del sistema de finançament del 2002 s'incorpora al pressupost del 2004.

pressupost autonòmic del 2002 en realitat va tenir molta incidència de l'ajornament tècnic d'un semestre en l'assumpció material, per part de la comunitat autònoma, de la transferència de l'Insalud. Per tant, l'exercici 2003 és el primer exercici normal de la nova situació i les seves xifres no estan contaminades, tant en la materialització com en la presentació, per cap ajust transitori. Això permet fer-se una idea adequada de com ha quedat l'estructura financera del pressupost de la comunitat balear. (Vegeu el quadre I-148.)

Com es pot veure, l'impacte del nou sistema de finançament és clar: la comunitat

autònoma passa a dependre radicalment de si mateixa. Els ingressos tributaris superen el llindar del 90% del total i les transferències (essencialment de l'Estat i de la Unió Europea) només arriben a un poc més del 8% del total. D'altra banda, fruit de les lleis d'estabilitat pressupostària aplicades aquell any, les operacions financeres tingueren un pes gairebé irrellevant. Observeu a més que, d'entre els impostos, són els de naturalesa indirecta els que representen la major quantia (un poc més de dos terços), la qual cosa és indicativa del canvi profund que s'ha produït en l'estructura de les finances autonòmiques.⁷³

QUADRE I-148. PRESSUPOST D'INGRESSOS (2003). RECAPTACIÓ LÍQUIDA

Xifres en euros	Xifra liquidada	Pes relatiu
Imposts directes	413.600.545,29	20,291%
Imposts indirectes	1.369.208.047,21	67,172%
Taxes, preus públics i altres ingressos	78.076.625,43	3,830%
Transferències corrents	113.033.598,33	5,545%
Ingressos patrimonials	2.289.501,37	0,112%
Alienació d'inversions reals	107.999,54	0,005%
Transferències de capital	55.780.251,59	2,737%
Actius financers	60.496,90	0,003%
Passius financers	6.190.732,88	0,304%
Total pressupost	2.038.347.798,54	100,000%
Imposts, taxes, preus públics i altres	1.860.885.217,93	91,29%
Ingressos patrimonials i alienacions	2.397.500,91	0,12%
Transferències	168.813.849,92	8,28%
Operacions financeres	6.251.229,78	0,31%
Total pressupost	2.038.347.798,54	100,00%

Font: Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació i elaboració pròpia.

73. Convé advertir que l'autodependència no ens situa en la condició vertaderament correcta des del vessant del federalisme fiscal i el dret comparat. L'aprofundiment en aquesta òptica analítica no es tracta en aquest treball. La influència del federalisme fiscal en el nou sistema va ser més aviat col·lateral.

De tota manera, no està clar que en la nostra comunitat autònoma aquesta hagi de ser una tendència estructural permanent, almenys en la hipòtesi de manteniment juridicoformal (és a dir, de no-revisió) del sistema vigent. Aquesta cautela és convenient mantenir-la durant una sèrie d'exercicis pressupostaris com a conseqüència dels esdeveniments que es produeixen des del final del 2003. L'explicació és la següent.

D'acord amb el pressupost preventiu que el Parlament de les Illes Balears va aprovar per al 2004, la característica bàsica es pot resumir com de continuïtat estructural pel vessant dels ingressos; tot i així, amb un augment del pes dels ingressos tributaris. Si es consulta el pressupost sorgit del Parlament, es pot comprovar que la part d'ingressos se sistematitza en tres grans masses de finançament: així, en ingressos que podem anomenar directes (en el sentit de tributs cedits i propis, taxes i altres ingressos), en transferències i en operacions financeres, la situació que es constata és molt particular. Els ingressos propis (bàsicament tributaris, com s'acaba d'esmentar) pesarien un 104,6%; s'ha de tenir en compte, emperò, l'existència del fons de suficiència negatiu, que tècnicament la Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació imputa als impostos. Aquest fons de suficiència representa un pes del -10,0%, de la qual cosa es dedueix que el ingressos directes que es preveien en el pressupost, representen el 94,6%. Addicionalment es destaca la minvada presència de les transferències, lleugerament inferiors al 5% del total, la qual cosa, de tota manera, no significa que en termes absoluts s'hagin de menysprear;

en qualsevol cas, es destaca molt el reduït paper de les transferències de l'Estat, no superiors al 2,6%; per acabar, les operacions financeres registren una presència pràcticament irrelevant en termes relatius, amb un escàs 0,6%. Tot això en principi suposa una continuïtat de la situació del 2003.

No obstant això, és oportú recordar que durant el darrer tram de la legislatura que va acabar el març de 2004, l'Administració general de l'Estat i el Govern de les Illes Balears varen signar una sèrie de convenis, de convenis marc i d'acords de planificació que, malgrat que afecten en gran manera accions inversores directes des dels pressuposts generals de l'Estat per la via de les inversions directes, en altres aspectes s'organitzen financerament mitjançant transferències a la comunitat autònoma, de tal manera que s'executen des del pressupost autonòmic, però amb la cobertura d'una transferència de capital des de l'Estat. El cas més clar el representa el conveni de carreteres. Atesa la important xifra d'execució que gestiona, el capítol de transferències de l'Estat dins el pressupost de la comunitat autònoma de les Illes Balears és susceptible de recuperar pes específic.

Per cert, cal assenyalar que, en aquest context, el que es vol posar de manifest no és tant una qüestió merament tècnica com una de caire més profund, que no és altra que la constatació que potser el nou sistema de finançament, ja des dels anys inicials (i malgrat les bondats teòriques d'una dependència àmplia dels mateixos impostos recaptats en el territori balear), pareix demostrar la insuficiència per cobrir les

necessitats de modernització de les Illes Balears, la qual cosa fa que encara sigui necessari apel·lar, i de manera molt important, als fons estatals. Aquest darrer punt es podrà constatar fefaentment a partir dels esdeveniments que tinguin lloc entorn del pressupost del 2005 que, en principi, presenta un trencament estructural amb els del 2003 i el 2004, i que es caracteritza per la presència rellevant de transferències de l'Estat i, també, per una important apel·lació a les operacions financeres.

En resum, per tant, les finances de la comunitat autònoma es troben dins una possible evolució que es caracteritzaria, a curt termini, per una minva de l'aportació relativa dels impostos («de cop i de resposta», si es permet l'expressió), i per un major i molt important recurs a l'endeutament, que en principi es pretén de naturalesa transitòria, fins que s'hagin aclarit les incògnites de determinades controvèrsies amb el govern nacional format després de les eleccions del març del 2004, així com del resultat a mitjà termini del procés de sanejament que, d'acord amb les previsions de les lleis d'estabilitat pressupostària, ha estat necessari obrir una vegada aprovat, el desembre del 2004, el pressupost de la comunitat autònoma per a l'any 2005.

Com s'ha esmentat al començament, la pregunta clau que s'ha de respondre durant el present any és si el sistema de finançament permetrà a les finances autonòmiques fer front als compromisos assumits quant a l'estat del benestar (i tots els altres). En aquest sentit, el mateix pressupost per al 2004 (també ho va fer el del 2003 i ho ha

fet el previst per al 2005) ja posa en relleu la magnitud de la qüestió quan, arran de la seva presentació funcional, es pot advertir que les funcions de sanitat i d'educació (que no exhaureixen els compromisos pressupostaris sobre les accions de l'estat del benestar competència de la comunitat autònoma) suposen, ambdues, el 61,19% del total del pressupost aprovat l'any 2004 o, en termes absoluts, 1.137,6 milions d'euros sobre un pressupost total de 1.859,1 milions d'euros.

Atès això, què ens diu sobre la qüestió la liquidació tècnica del sistema de finançament del 2002, primera i única existent que ja ha estat tancada? La primera cosa que es destaca és la constatació que els mites i les veritats que poden tenir un cert predicament en un moment concret no són permanents. Justament l'any 2002 o (per dir-ho amb més propietat) en el període 1999-2002,⁷⁴ va succeir el contrari del que va passar durant el període 1997-2001. En particular, ara (el 2002) l'IRPF funciona de manera palesament millor que les previsions, mentre que diversos impostos indirectes, però sobretot l'impost sobre el valor afegit (IVA), evolucionen per davall de les previsions. Les dades següents són molt significatives: en el període 1999-2002, mentre que els nous impostos indirectes del cistell territorialitzat balear varen evolucionar amb un índex d'1,12, l'IRPF ho va fer amb un índex d'1,37.

Els motius que poden explicar aquests resultats en certa manera inesperats (ja que, de fet, les previsions del Ministeri d'Economia i Hisenda sobre recaptacions

74. La comparació amb el 1999 es deu que aquest va ser l'establert com a any base del sistema.

l'any 2002 es fan, òbviament, al final del 2001) podrien ser els següents: en primer lloc, la sospita que fer previsions territorials és encara un treball tècnic no gaire exacte, potser tant per la manca d'experiència prèvia (tant en l'aspecte de dades de base com en el de procediments) com pels efectes de les modificacions legislatives. En aquest sentit, també és interessant esmentar que les previsions d'ingressos tributaris territorialitzats que ha fet el Ministeri d'Economia i Hisenda per als anys 2003, 2004 i 2005 són un tant erràtiques i costa molt distingir-hi ex ante una sistemàtica o correlació amb variables econòmiques, la qual cosa només es podrà comprovar quan es liquidin.

Com a explicació de les diferències entre previsions i realitats, tampoc no s'ha de deixar de banda el que va succeir en l'àmbit general del pressupost de l'Estat. Concretament, d'acord amb la liquidació general del 2002, dins l'àmbit dels impostos indirectes els drets reconeguts varen ser inferiors a les previsions pressupostàries inicials en un 13,14% i, a més, la recaptació efectiva va ser inferior en un 17,1%. Sembla, per tant, que aquestes diferències també han de tenir una influència en el cas de la territorialització, perquè totes les noves figures tributàries del cistell autonòmic, llevat de dues, són de gestió i recaptació estatal i tenen exactament la mateixa configuració a tot Espanya.

En un altre ordre de coses, i potser com a punt essencial, no es pot deixar d'esmentar el canvi de cicle en l'economia balear, és a dir, la tendència a la desacceleració, fins i tot a la recessió (segons determinades estimacions), que es produeix a partir

de l'any 2000 amb dèbils o nuls creixements reals del producte i la renda balear, la qual dins l'àmbit fiscal no ha estat pal·liada (i des d'una visió de conjunt no seria bo que ho fos sistemàticament) pel PIB nominal.

El que és clar, per tant, és que almenys el 2002 no es pot validar la teoria dels «optimistes del cistell» (és a dir, aquells que creien que era millor pensar en termes de cistell i de la seva evolució, enfront dels que posaven l'accent a intentar disposar d'un model correctament configurat des del principi mitjançant la disposició d'un bon punt de partida en termes globals). És més: en aquest sentit resulta un tant sagnant que per a l'exercici 2002 l'anomenat «ITE nacional» (allò que seria una aproximació al cistell de l'Estat i que és la referència per a les comunitats que, en major o menor grau, reben el fons de suficiència positiu i, per tant, part del seu finançament mitjançant una transferència des del pressupost de l'Estat) evolucionàs millor que el cistell balear i alguns dels seus components. Certament, un any sol no fa un sistema i pareix que en una perspectiva de mitjà o llarg termini sempre és millor disposar dels recursos propis si aquests (o millor dit, la seva base de generació, que no és altra que el potencial de l'economia mateixa) existeixen. Però aquesta experiència del 2002 contribueix a donar suport al pensament que les vies lentes d'hipotètica millora del finançament no són cap alternativa potent a un debat seriós sobre les condicions inicials del sistema o punt de partida. I això sense entrar a debatre les discordances del sistema espanyol amb el vertader federalisme fiscal.

Per a major èmfasi, hi ha hagut un factor complementari molt significatiu en la situació del finançament balear que fa palesa la liquidació del 2002. Aquest factor es refereix a la garantia del finançament sanitari esmentat al començament. Doncs bé, dins els mecanismes de finançament de l'any 2002 ha estat necessari aplicar efectivament a la comunitat autònoma de les Illes Balears aquesta garantia en la mesura que els mecanismes bàsics han evolucionat per sota de l'evolució del PIB nominal d'Espanya, que és la referència central. Així, mentre que l'índex de creixement dels mecanismes del sistema de finançament balear (aplicat en sanitat) ha estat del 1,1843, l'índex d'evolució del PIB nominal ha estat de l'1,2313. Això, a grans trets, vol dir que l'economia balear com a font de generació de recursos pel sistema de finançament (que per la seva configuració centrada en els impostos depèn de la marxa d'aquella) ha estat clarament insuficient i és obvi que l'aplicació d'aquesta garantia PIB ha estat un avís.

Si les dades anteriors indiquen que almenys a curt termini l'evolució del sistema de finançament balear té en si mateix un problema d'adaptació, la liquidació del sistema de finançament del 2002 també posa en relleu un problema estructural del sistema aplicat a les Illes Balears. Aquest no és altre que la constatació que el finançament per càpita de la comunitat autònoma se situa en el 83,50% de la mitjana del finançament de les quinze comunitats autònomes del sistema, abans de l'aplicació de la garantia de sanitat, i en el 84,77%, un cop aplicada aquesta garantia a les onze comunitats autònomes en què va ser necessària l'aplicació. Si

es recorda que les xifres tècniques de partida l'any base 1999 suposaven un finançament per càpita del 84,18% de mitjana i que al final del sistema 1997-2001 es va aconseguir apropar la situació balear al voltant del 90% d'aquesta mitjana, és obvi que, de moment, els mecanismes del nou finançament no acaben de proporcionar un avanç, sinó una retallada en termes relatius, amb independència que en termes absoluts sí que és un fet que el finançament ha crescut en relació amb el 2001.

Emperò, el problema no tan sols és la menor taxa de creixement del cistell d'imposts respecte d'altres territoris i respecte del que se n'esperava (ja que una anàlisi seriosa ha de preveure una sèrie d'exercicis per evitar conclusions precipitades), sinó que també s'ha manifestat un problema ex post durant el temps que ha transcorregut entre el 1999 i el 2002 (així com el 2003 i el 2004). Aquest no és altre que la creixent inadaptació del sistema de finançament al canvi profund que es produeix en la demografia i l'economia balears i els seus impactes en les finances públiques. Les dades de població són molt espectaculars: mentre que entre el 1999 i el 2002 per al conjunt d'Espanya la població va créixer un 4,07%, a les Illes Balears el creixement va ser de l'11,58%, i es passa de 821.820 habitants l'any 1999 a 916.968 el 2002, i el procés ha seguit els anys posteriors.

D'altra banda, com a impacte directe de l'assumpció d'una part molt rellevant de les matèries que conformen l'estat del benestar, ja s'ha esmentat abans el pes definitiu de la despesa social en el pressu-

post autonòmic. I directament relacionat amb aquest tret estructural, s'ha de dir que encara que es pugui acceptar una certa bondat teòrica del sistema en el moment inicial, el cert és que el món ha canviat molt ràpid des de les coordenades de l'any base 1999, de manera que el model, en certa manera, ha quedat obsolet abans d'hora i necessita com a mínim determinades reformes, si no una nova consideració en profunditat.

Tot això conforma un panorama pressupostari molt inestable, que ja es va començar a manifestar en el context dels pressupostos del 2002 i del 2003, la situació dels quals es presenta de manera il·lustrativa en el quadre I-149.

En el primer dels anys, s'ha d'insistir que el pressupost de l'Insalud es va assumir tècnicament a partir del segon semestre de

l'any, per la qual cosa és un any atípic. No obstant això, el que interessa remarcar és que ja en aquell any el projecte de pressupost preveia un dèficit pressupostari de 24,4 milions d'euros i al final va haver de tancar amb un dèficit superior, per import de 121,57 milions d'euros. Pel que fa a l'any 2003, amb l'antic Insalud ja formant part des de l'inici del total pressupostari, tot i que va estar a cavall entre dues legislatures i que el diferent enfocament pressupostari aconsella certa prudència interpretativa, el cert és que, davant una previsió inicial de superàvit de 3,27 milions d'euros, finalment es va tancar amb un dèficit de desset milions d'euros.

Recentment, els esdeveniments que s'han produït al final del 2004 amb l'aprovació d'un pressupost per al 2005 amb un dèficit inicial de caixa no financer de 319,72 milions d'euros (53.197,29 milions de

QUADRE I-149. PRESSUPOSTOS INICIALS I LIQUIDATS 2002 I 2003.
DESVIACIONS PRESSUPOSTÀRIES

Xifres en milers d'euros	Any 2002			Any 2003		
	Pressupost inicial	Pressupost liquidat	Desviació	Pressupost inicial	Pressupost liquidat	Desviació
Cap. I a VII Drets reconeguts (cap. I a VII)	1.035.517,13	1.415.886,00	380.368,87	1.790.191,48	2.106.531,23	316.339,76
Cap. I a VII Obligacions reconegudes (cap. I a VII)	1.059.991,99	1.537.456,00	477.464,01	1.786.915,57	2.123.534,39	336.618,82
Superàvit o dèficit pressupostari	-24.474,86	-121.570,00	-97.095,14	3.275,90	-17.003,16	-20.279,06
Superavit o dèficit presupostari (mil. PTA)	-4.072	-20.228	-16.155	545	-2.829	-3.374

Font: Elaboració pròpia sobre dades del Ministeri d'Economia i Hisenda i les memòries dels projectes de pressupostos de la CAIB 2002 i 2003.

Nota: Els drets reconeguts són un concepte relacional, però diferent del de la recaptació líquida. Això explica les diferents quanties d'aquest quadre en relació amb el quadre núm. 1.

pessetes) són, en part, la continuació d'aquest tensament de les finances públiques de la comunitat autònoma, que denota, més enllà del soroll (en un sentit anàleg a l'emprat en estadística) de les qüestions i les opinions de gestió i d'oportunitat sobre tal o tal altra despesa o tal o tal altre enfocament de gestió, unes palsees i creixents dificultats en matèria de finançament, que òbviament s'han d'acabar reflectint dins el conjunt del pressupost i la funció de mirall de l'economia i la societat que aquest suposa.

En aquest context, però en un altre ordre de coses, el vessant de capacitat de decisió fiscal de la comunitat autònoma (capacitat normativa en tributs cedits clàssics i en l'IRPF territorialitzat) ha hagut de ser molt limitada. Tot i així, pel que fa concretament a l'any 2004, es varen poder mantenir i adaptar les deduccions autonòmiques en l'IRPF per als llibres de text; per als subjectes passius de seixanta-cinc anys o més; per al lloguer d'habitatge per a joves menors de trenta-sis anys; per a les despeses de guarderia; per a les persones discapacitades físiques o psíquiques, i per a l'adquisició o la rehabilitació de l'habitatge habitual, també per a joves menors de trenta-sis anys.

D'altra banda, aquest any 2004 la novetat tributària més important va ser la bonificació del 99% de la quota tributària de l'impost de successions en adquisicions per part de descendents i adoptats menors de vint-i-un anys, que era part del programa electoral del nou govern autonòmic sorgit de les eleccions del maig del 2003. En el marc d'aquest impost també es varen establir altres bonificacions i reduccions concretes.

En definitiva, des del vessant del finançament, l'any 2004 va rebre la primera experiència de liquidació tècnica del sistema de finançament de l'any 2002, amb unes conclusions que aconsellen estar molt vigilants i amb una actitud de crítica constructiva (però no per això menys ferma) sobre el sistema aprovat; vigilants en la manera que (tant per la controvertida filosofia intrínseca i la configuració com per la posterior evolució que registra el context sociodemogràfic, com també pels compromisos assumits dins el marc de l'estat del benestar i també, amb una importància creixent, per la necessitat de suport des dels poders públics a l'adaptació econòmica estructural a un món que canvia) les finances públiques de la comunitat autònoma es poden veure seriosament afectades per tot això.